

Muhakematta geçen Tefsir-i Beyzavi hakkında, Üstad'ın ifadesi ile, Muhyiddin-i Arabi'nin; "Çörek otu ölüm hariç her derde devadır" sözünün vech-i tevfiği var mıdır?

"Hem de mukarrerdir ki: Âmm, hâssa delâlat-ı selâsenin hiçbirisiyle * olan âyetinde Ermeniye ve Azerbaycan Dağlarının mabeyninde olan teviline nazar-ı kat'î ile bakmak, en büyük mantıksızlıktır. Zira esasen nakildir. Hem de, tayini Kur'ân'ın medlülü değildir; tefsirden sayılmaz. Zira o tevil, âyetin bir kaydının başka fenne istinaden bir teşrihidir. Binaenaleyh, o müfessir-i celîlin tefsirdeki meleke-i rasihasına böyle zayıf noktaları bahane tutmak, şüpheleri iras etmek, insafsızlıktır. İşte, asıl hakaik-i tefsir ve şeriat meydandadır; yıldızlar gibi parlıyor. O hakaikteki vuzuh ve kuvvettir, benim gibi bir âcize cesaret veriyor."(1)

Bir fikir ya da tevilin Kur'an tefsiri olabilmesi için, ayette o şeye işaret eden bir delalet ya da temizin bulunması gerekiyor. Yoksa makbul ve faziletli bazı müfessirlerin delaletsiz sözleri, Kur'an tefsiri demek değildir. Üstad burada, Beyzâvî'den bir örnekle meseleyi izah ediyor. Kur'an-ı Kerim'e, dönemin tesirinde kalarak getirilen bazı tevil ve tabirler, Kur'an'ın malı ve esası nazarı ile bakmak doğru değildir.

Aynı şekilde Muhyiddin-i Arabi gibi makbul ve faziletli zatların her sözüne ve fikrine, Kur'an ve sünnetin temeli ve esası nazarı ile bakmak doğru olmaz. Prensipten mesele bu şekildedir.

Lakin çörek otunun deva ve şifa olması, hadislere istinad eden bir durumdur. Sözün kalıbına tevil ve tabirdir deyişin inkar etmek olmaz. Zira sözün kalıbı hadis metnidir.

"Ebû Hureyre (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyuruyor: "Hiçbir hastalık yoktur ki, çaresi şu kara tanede bulunuyor olmasın. Ancak ölüm bundan müstesnadır."(2)

"Yine bir hadis-i şerifte Hz. Âişe (r.anhâ); "Peygamber (s.a.v.)'in; 'Gerçekten şu çörek otu -ölümden başka- birçok hastalık için

---

şifadır.' buyurduğunu işittim." demiştir.(3)

Dipnotlar:

(1) bk. [Muhakemat, Birinci Makale](#)

(2) bk. Müslim, Selam 29.

(3) bk. Buhârî, Tıb 7/13.